

वर्तते पुष्पकार्यम्. -2 A variety of lime. -3 A tiger. -4 Rāhu. -5 A crane.

मरुकः 1 A peacock. -2 A kind of stag. -3 A frog.

मरोलिः, -लिकः The sea-monster Makara.

मर्क a. Ved. 1 Cleaning, purifying. -2 Perishing, dying away. -कः 1 The vital breath, life-wind. -2 An ape, a monkey; मर्कान् भोक्ष्यन् विभजति स चेन्नाति भाण्डं भिनत्ति Bhāg 10. 8. 29.

मर्ककः A spider.

मर्कटः 1 An ape, a monkey; हारं वक्षसि केनापि दत्तमज्ञेन मर्कटः । लेढि जिघ्रति संक्षिप्य करोत्युन्नतमासनम् Bv. 1. 99. -2 A spider. -3 A kind of crane. -4 A kind of coitus or mode of sexual enjoyment. -5 A kind of poison. -टी 1 A female ape. -2 N. of various plants. -3 An iron bolt. -Comp. -आस्य a. monkey-faced. (-स्यम्) copper. -इन्दुः ebony. -कर्ण a. monkey-eared. -तिन्दुकः a kind of ebony. -पिप्पली the Apāmārga tree. -न्यायः the monkey-rule (opp. to मार्जारन्यायः). -पोतः a young monkey. -वासः a cobweb. -शीर्षम् vermilion.

मर्कटकः 1 An ape. -2 A spider. -3 A kind of fish. -4 A kind of grain.

मर्करा 1 A pot, vessel. -2 A subterranean hole, cavity, cavern, hollow. -3 A barren woman.

मर्च 10 U. (मर्चयति-ते) 1 To take. -2 To cleanse. -3 To sound. -4 To go, move. -5 Ved. To threaten, menace. -6 To injure, hurt. -7 To endanger, imperil.

मर्जि (जिज) का (ता) A king of dish (Mar. श्रीखंड); Girvāna.

मर्जः 1 A washerman. -2 A catamite. -f. Cleansing, washing, purification.

मर्तः [मृ-तन्] 1 A man, human being, mortal. -2 The earth, the world of mortals.

मर्तव्यम् Death (being inevitable); रावणाद्विनित्यार्थो मर्तव्ये कृतनिश्चया Rām. 5. 58. 61.

मर्त्य a. [मर्त-भवः यत्] Mortal. -त्यः 1 A mortal, a human being, man; शौचाशौचं हि मर्त्यानां लोकेशप्रभवाप्ययम् Ms. 5. 97. -2 The world of mortals, the earth. -त्यम् The body; अत्रे प्रलीयते मर्त्यमन्नं धानासु लीयते Bhāg. 11. 24. 22. -Comp. -धर्मः mortality. -धर्म (र्मि) न् a. mortal, any human being; किं पुनर्मर्त्यधर्मिणः Mb. 3. 32. 56; न कश्चिदासायते मर्त्यधर्मा K. -निवासिन् m. a mortal, human being. -भावः human nature. -भुवनम् the earth. -महितः a god. -मुखः a kinnara, a being having the face of a man and the figure of an animal, and regarded as an attendant of Kubera. -लोकः the world of mortals, the earth; क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशान्ति Bg. 9. 21.

मर्द a. [मृद्-घञ्] Crushing, pounding, grinding, destroying &c. (at the end of comp.). -र्दः 1 Grinding,

pounding. -2 A violent stroke, friction; सूर्यं हतप्रभं पर्य ग्रहमर्दं मिथो दिवि Bhāg. 1. 14. 17. -3 A kind of instrument useful for calculation about eclipses.

मर्दक a. = मर्द.

मर्दन a. (-नी f.) [मृद्-ल्यु ल्युद् वा] Crushing, grinding, destroying, tormenting, rubbing, &c.; सलक्ष्मणं राघवमाजि-मर्दनम् Rām. 5. 37. 67. -नम् 1 Crushing, grinding. -2 Rubbing, shampooing; मर्दनं गुणवर्धनम्. -3 Anointing (with unguents &c.). -4 Pressing, kneading. -5 Paining, tormenting, afflicting. -6 Destroying. -7 Devastating, laying waste. -8 Opposition of planets. -9 Breaking up (as of ice &c.).

मर्दित a. 1 Crushed, pounded. -2 Rubbed. -3 Strung or tied together.

मर्दलः A kind of drum; कृतसमार्जनमर्दलमण्डलध्वनिजया Śi. 6. 31; तद्धितपाकोऽशनिशब्दमर्दलः R. 2. 1.

मर्दिनी A kind of musical composition.

मर्ब 1 P. (मर्बति) To go, move.

मर्मन् n. [मृ-मनिन्] 1 (a) A vital part of the body, the vitals, weak or tender point of the body; तथैव तीव्रो हृदि शोकात्कुर्मर्माणि कृन्तन्नपि किं न सोढः U. 3. 35; Y. 1. 153; Bk. 16; स्वहृदयमर्मणि वर्म करोति Git. 4. (b) Any vital member or organ. -2 Any weak or vulnerable point, a defect, failing; तेऽयोन्यमभिसंस्तय क्षिपन्तो मर्मभिर्मियः Bhāg. 8. 10. 27. -3 The core, quick. -4 Any joint (of a limb). -5 The secret or hidden meaning, the pith or essence (of anything); काव्यमर्मप्रकाशिका टीका; नत्वा गङ्गाधरं मर्मप्रकाशं तनुते गुरुम्—नागेशभट्ट. -6 A secret, a mystery. -7 Truth. -Comp. -अतिग a. piercing deeply into the vital parts; तथा मर्मातिगैर्मौष्णो निजघान महारथान् Mb. 6. 90. 85; मर्मातिगैरवृजुभिर्नितरामशुद्धैर्वाक्सायकैरथ तुतोद तदा विपक्षः Śi. 20. 77. -अन्वेषणम् 1 probing the vital parts. -2 seeking weak or vulnerable points. -आवरणम् an armour, a coat of mail. -आविध्, -उपघातिन् a. piercing the vitals (of the heart); अपि मर्माविधो वाचः सत्यं रोमाञ्चयन्ति माम् Mv. 3. 10; चिरं क्लिशित्वा मर्माविध् (v. l. मर्माविद्) रामो विजुभितप्लवम् Bk. 5. 52. -कीलः a husband. -ग a. piercing to the quick, very acute, poignant. -घातः wounding the vitals. -घ्न a. piercing the vitals, excessively painful. -चरम् the heart. -छिद्, -भिद् (so -छेदिन्, -भेदिन्) a. 1 piercing the vitals, cutting to the quick, excessively painful; प्रहरति विधिर्ममेच्छेदी न कृन्तति जीवितम् U. 3. 31; Māl. 9. 12. -2 wounding mortally, mortal. -जम् blood. -ज्ञ a., -विद् a. 1 knowing the weak or vulnerable points of another; Pt. 1. 248. -2 knowing the most secret portions of a subject. -3 knowing secrets or mysteries. -4 having a deep insight into anything, exceedingly acute or clever. (-ज्ञः) any acute or learned man; ते ह्यस्य मर्मज्ञभवात् नापराध्यन्ति Kau. A. 1. 8. -ज्ञानम् knowledge of a secret. -त्रम् a coat of mail. -पारग a. having a deep insight